

(daar fyne Puymsteen en Boom-Oly op is) geslaagen, en voorts gekrest of geboent.

Van Wind-Ovens.

Wind-Ovens zyn van Steen, met Leem; of anders, met Kalk opgemetselt. Haare grooten is zeer verscheyden, al na dat daar swaar in moet werden gesmolten, de ervarentheyd heeft myn geleert, dat een Wind-Oven, op volgende manier gemaakt groot genoeg is, om 30 mark Zilver of Goud in te smelten. Neemt dan u binnenwerk 1 voet vierkant wyd, (onder op de grond,) en metselt aan drie zyden, te wecten dat agter zal zyn, en de beyde zyden 3 vierde voet regt op, en aan de voorste kant moet het zo hoog open blyven, welke openingen dient, om de lugt of wind van onderen, door de Roosters te doen, in den Oven gaan, en het vier aan te blaasen, zo als de Print fol. 4. met 27 aanwyft, legt dan op dat metselwerk, voor en agter 1 duym binnens muurs, een Yser van 1 en een tweede duym vierkant, waar in 6 hollen zyn gemaakt, van 1 tweede duym diep en wyt ruyts-wys, om 6 Ysere stangen, of roosters van 1 duyms dikte; op de kant daar in te kunnen leggen, zo als 27 meede aanwyft, die de lengte moeten hebben, dat van vooren ingestooken werdende, tot

tot agter aan de muur kunnen reyken, en voor nog iets uitsteeken; om als het smelten gedaán is, te kunnen uytrekken, en 't daar in zynde vier, doen op de grond vallen, om het onnodig verbranden, van Oven en koolen te voorkoomen, zo als 28 aanwyft. Dus de losse roosters op 't ingemetfelt Yser gelegd zynde, zo legt over de zelve voor en agter een Ysere plaatte staf, zo hoog dat die daar maklyk by 't uit en insteeken kunnen onder door passeeren, metfelt dan weer vierkant op 1 en 3 vierde voet, aan alle zyden, en laat in de voot zyd een opening, van 3 vierde voet wyd, en 1 tweede voet hoog, welke dient; om by het uyt haalen der Kroes, de zelve daar op te doen rusten, de tang te vervatten, en 't gesmolten Zilver of Goud gemaklyk uyttegieten, zo als 29 verotoont, en die by 't smelten met een losse steen, kan werden gestopt, om de hitte te meer binnen te houden. Metfelt dan voorts nog 1 tweede voet rontom op, zo dat de heelen Oven, sirka 3 voet hoog uyt de grond staat, dan maakt laar toe een deksel van alderdikst harnas blek, met een Schoorsteen, zo als 30 aanwyft, om by 't smelten daar te kunnen verden opgedekt, het welk zeer veel viers bespaart, en 't gesmolten Zilver of Goud reeter doet werden, veele geelgieters hebben op haare Wind-Ovens Schoorsteenen, an gemeld blek rond, en zo wyt, dat

die onder op de 4 zyden der Oven, konnen staan, en booven wel een half voet in zyn diameter wyt, hebbende de hoogte van 1 of 2 en een tweede voet, dat het vier in den Oven ook wel doet branden, maar; om dat zulken Schoorsteen of pyp rond, zynde; vier lugt gaaten op ieder hoek komt te laten, en dan nog zyn boven wyten daar by gerekent, oordeel ik te veel hitten te vervliegen; en derhalven gestelde deksfels voor beeter, mits dat men deszelfs Schoorsteen, (na de koolen die in dien Wind-Oven zullen werden gebruykt) wat reguleere; te weten, tot het stookken, met Smits, of Engelse koolen, werd die wyder, als tot houtskoolen vereist, om dat van de zelve eer die gloejen en zeer dikke rook komt, daar in 't teegendeel, van welgebrande houtskoolen heel geen rook is te wagten. Zulken Oven dan opgemesfelt zynde, bestrykt die van binnen wel met leem, zo als by de fineerovens, onderregt werd, gy zult die lange tyd konnen gebruyken, mits dat die wel dik van steen, en teegens een muur werden opgemesfelt, en somtyts eens met gemelde leem, het uytgebrande vernieuwt. In de zelve willende smelten, zo legt op de roosters een stuk weeke steen, of dat beeter is, een daar toe van leem gemaakt bodemtje, (van die stof, als tot Mofsel bodems geleert is,) ter dikte van twee duym en zo groot, dat de kroes, daar

daar wel op kan staan, zo als 31 aanwyft. deze dient om de wind van dezelve af te weeren, en het doorloopen te beletten. Zet dan de kroes vlak daar op, met Zilver of Goud gevult, stort gloejende koolen op de rooster, en doove daar booven op, het zal spoedig smelten, mits dat het vier in continuweele gang (door frisse koolen) werd gehouden, zo dat de rooster altyd daar meede bedekt blyft, dan kond gy daar van gieten wat u lust, zo gy met houtskoolen stookt, en nu en dan eens een Smitskooltje daar by in smyt, dat brengt veel hitten by, en is byzonder goet by 't vergaaren van kres, of iets anders dat qua-lyk smelt, voorts maakt regt midden in de vloer van dien Oven, een steenen of Ysere ronde kom van 3 vierde voet wyt, en 3 à 4 duym diep, welke dient; als 't gebeurt dat een kroes in 't smelten breekt, of doorloopt, het gesmolten daar in beeter te konnen weer vinden, tot beeter bevattinge heb ik die in een uytwendig in de genoemde Print vertoont. Op dit zelfde vatsoen kan men die ook heel van Yser maaken.

Hoe men een lekje, of bolletje, met iets kout in te smeeren, kan digt maaken en voor 't gezicht verbergen.

HOe nau agt gegeven werd, om het Zilver vaatwerk met soldeeren digt, en de gaatjes onzienbaar te maaken, zo gebeurt